

2019 in
vogelvlucht

1. Op 17/10: Elk talent telt

De voorbije 17/10-campagne vervult ons met trots en dankbaarheid.

Trots omdat deze 17/10-campagne breder verspreid is dan ooit tevoren. #elktalent ging online én offline Vlaanderen rond. Met een breed gedeelde online campagne, maar ook met veel gedragen acties rond het Langste Schoolbord. De campagne werd zelfs overgenomen in heel wat gemeenten waar geen vereniging waar armen het woord nemen actief is. Ook scholen sprongen enthousiast mee op de trein.

Dankbaar omdat dit alleen kon met de enthousiaste steun van onze verenigingen. Jullie gingen vol overgave aan de slag met teken- en fotosessies van het Langste Schoolbord, met de petitie (ruim 6.000 handtekeningen) en ouders, kinderen en leerkrachten die een duidelijke vuist maakten voor een maximumfactuur in het secundair onderwijs.

Onze campagne-eis werd breed opgepikt door de media (kranten, tv en radio) van 1 september tot 17 oktober. We nemen dat sterke draagvlak zeker mee in het overleg met onze onderwijsminister.

2. Bedrijvenspoor: extra ondersteuning en coaching

Voor het bedrijvenspoor hebben we dit jaar gefocust op een stevige basis voor ons aanbod door te verzekeren dat er verschillende tandems klaarstaan om het traject te kunnen aanbieden. Een 6 daagse workshop stoomde 3 extra teams klaar om bedrijven te kunnen begeleiden richting duurzame van de tewerkstelling.

Verder kwam de prospectie in een stroomversnelling. Een 80-tal bedrijven werden geïdentificeerd en benaderd. Bij 14 van hen konden we het traject gaan voorstellen bij de HR-vertegenwoordiger of de CEO en konden we horen waar

het schoentje wringt voor tewerkstelling van mensen in armoede. Wat opviel is hoe weinig inzicht in armoede bedrijven hebben. Ervaring leerde ons dat hen enkele tips en tricks meegeven niet voldoende is om de tewerkstelling effectief te verduurzamen.

In de interactie met bedrijven werd het ons duidelijk dat er een meer laagdrempelige aanpak nodig was voorafgaand aan het coachingstraject: zo kwam de armoedesentiviteitscan tot stand. De scan brengt in kaart hoe armoedesensitief het bedrijf is (maw hoe bewust het bedrijf omgaat met armoederisico bij zijn werknemers) en waar er mogelijk drempels in HR of andere processen liggen. Het resultaat van deze scan wordt visueel voorgesteld aan de hand van een radar.

Nadien volgt een toelichting bij elk van de 7 topics. Eénmaal het bedrijf gesensibiliseerd, kan een coachingstraject hierop volgen om, op maat van het bedrijf, processen aan te passen.

We organiseerden ook enkele consumentenpanels waarmee we eind 2019-begin 2020 concrete co-creatietrajecten aan bedrijven zullen aanbieden.

3. Diva's Samen tegen Armoede

Het DIVA project, ontstaan vanuit een samenwerking tussen Minderhedenforum, KVLV Vrouwen met Vaart, het Netwerk tegen Armoede en Cera, bracht de afgelopen jaren op verschillende locaties in Vlaanderen samenwerkingen tot stand tussen vrouwen uit etnisch-culturele verenigingen en KVLV-afdelin-

gen met als doel vanuit interculturele ontmoetingen zich samen te verenigen tegen armoede en sociale uitsluiting.

Normaal gezien liepen de DIVA-projectmiddelen af in maart 2019, maar de stuurgroep van het project bekwam een verlenging tot eind december 2019. Dit betekende dat het oorspronkelijke slotmoment een publieksmoment werd, waarin

we erin slaagden heel wat andere vrouwen en hun verenigingen te inspireren. Zo vonden er naast de oorspronkelijke Diva-samenwerkingen in Geel, Diest en Beringen dit jaar ook Diva-ontmoetingen plaats in Essen, Kortrijk en Dilbeek.

2019 was ook het jaar van reflectie: Wat leren uit al deze projecten?

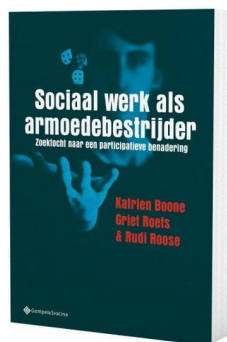
Het belang van ontmoeting en dialoog kwam in de verschillende Diva-projecten zeer sterk naar boven. Vrouwen uit de verschillende Diva-samenwerkingen vertelden over hoe groot de afstand aanvoelde voor het project en hoe het Diva-project, als een klein duwtje in de rug, hen vooral heeft doen beseffen hoe klein die 'grote stap' wel was. 'Door samen activiteiten te doen heb ik de kans gekregen om echt met deze vrouwen kennis te maken. De angst en ideeën die ik eerst had zijn voor mij verdwenen.' Naast verschillen ontdekten de deelnemende vrouwen vooral ook vele gemeenschappelijkheden: 'Ieder heeft zijn eigen verhaal, dat maakt het al heel interessant, maar we zijn ook allemaal vrouw en ook dat levert heel wat stof tot uitwisseling. Ik kijk al uit naar het volgende ontmoetingsmoment!'

Katrien Aerts van het Minderhedenforum, de nieuwe trekker van Diva's, werkte samen met de andere leden van de stuurgroep een Diva-inspiratiegids uit. In deze gids delen we de ervaringen van het Diva-project en bieden we inspiratie aan verenigingen die ook aan de slag willen gaan. Je kan deze gids terugvinden op <https://www.minderhedenforum.be/archief>

4. Wetenschappelijk onderzoek over unieke rol van verenigingen waar armen het woord nemen

Dr. Katrien Boone voerde i.f.v. een doctoraatsonderzoek de voorbije jaren een intensief onderzoeksproject in verenigingen waar armen het woord nemen naar hoe sociaal werkers proberen om participatieve praktijken in de strijd tegen armoede vorm te geven. Na afloop van het doctoraatsonderzoek schreef ze een boek getiteld "Sociaal werk als armoedebestrijder. Zoektocht naar een participatieve benadering" dat hierop verder bouwt. Wat dit boek bijzonder boeiend maakt, is dat de unieke rol van verenigingen waar armen het woord nemen in de armoedebestrijding belicht wordt.

De voorbije decennia neemt het armoederisico van de bevolking niet af. Integendeel, het groeit, dat zie je ook in de armoedecijfers. Die blijven al jaren constant (1 op 10 in Vlaanderen, 1 op 7 in België), terwijl de kinderarmoede blijft toenemen. Ook worden beleidsmaatregelen steeds meer gestuurd vanuit een 'voor-wat-hoort-wat' redenering. Deze evolutie heeft ook gevolgen voor sociaal werkpraktijken.

In de verenigingen is er geen klassieke relatie hulpverlener-hulpvrager, wordt niet geprobeerd in een rechte lijn van een probleem naar de oplossing te gaan. De realiteit is dat mensen in armoede geconfronteerd worden met veel problemen en uitdagingen tegelijk, vaak ook allemaal even acuut. Het prachtige

is dat al die mensen bij ons terecht kunnen, zonder enige drempel, zonder voorwaarden die vooraf opgelegd worden. De unieke rol van onze verenigingen zit ook in de rechtenbenadering, die sterk vervat zit in de zes criteria. Dit maakt dat alle verenigingen op een of andere manier de unieke combinatie maken tussen enerzijds laagdrempelige ontmoetings- en groepsactiviteiten en anderzijds beleidsmatige activiteiten met als doel sociale verandering te realiseren. Armoede is een schending van rechten en net daar willen wij op focussen. De eigen invulling die wij geven aan sociaal werk is broodnodig om armoede structureel terug te dringen.

Het doctoraatsonderzoek en dit boek van Dr. Katrien Boone zal daarbij een inspirerende en kritische leidraad zijn. We moeten onszelf ook kritisch blijven bevragen. Hoe spreken we mensen aan en betrekken we hen bij het maken van bepaalde keuzes? Hoe creëren we een kritisch bewustzijn van de armoedeproblematiek in de brede samenleving? Hoe vinden we een juiste balans tussen concrete, vaak acute, hulpvragen en het structurele beleidswerk? Het zijn terechte vragen waar we ons bewust over moeten buigen. Eén ding staat voor ons vast. Armoedebestrijding zal met mensen in armoede zijn of zal niet zijn.

5. Federale Prijs Armoedebestrijding

Sterk werk van De Zuidpoort en ATD Vierde Wereld

De Zuidpoort en ATD Vierde Wereld werden dit jaar allebei bekroond met de Federale Prijs Armoedebestrijding. Op de koop toe sleepte De Schakel

in Puurs de Prijs Armoede Uitsluiten van Welzijnszorg in de wacht. Een mooie erkenning waar de drie verenigingen terecht trots op zijn. De financiële beloning die eraan verbonden is, zullen ze goed kunnen gebruiken in hun dagelijkse strijd tegen armoede en sociale

uitsluiting. Dat hiermee de kennis en ervaring van mensen in armoede in de verf gezet werd als basis voor armoedebestrijding, is ook een belangrijk maatschappelijk signaal. Toch toonden De Zuidpoort en ATD Vierde Wereld zich niet onverdeeld gelukkig met hun prijs, die ze van de overheid kregen, in tegenstelling tot De Schakel. Niet uit ondankbaarheid, wel uit bezorgdheid over het uitblijven van een structureel beleid dat armoede echt terugdringt.

Daarom droegen beide organisaties hun prijs op aan de 1,5 miljoen mensen die vandaag in België onder de armoedegrens leven. Omdat hun kennis en ervaring nog altijd niet voldoende ernstig genomen wordt door het beleid. Een krachtig signaal waarmee onze visie op armoedebestrijding centraal kwam te staan. Nog eens van harte proficiat aan De Zuidpoort, ATD Vierde Wereld en De Schakel!

6. Grote overwinning rond schoolboeken

Het Netwerk tegen Armoede boekte een grote overwinning in de strijd tegen wanpraktijken van boekenleveranciers. Na door ons gehoord te zijn formuleerde de Commissie Zorgvuldig Bestuur een bindend advies waardoor scholen verplicht zijn om elke leerling het benodigde schoolmateriaal te voorzien, zodat geen enkel kind het schooljaar moet starten zonder schoolboeken.

Daarnaast kwamen er ook duidelijke richtlijnen over communicatie tussen boekenleveranciers en ouders. Zo moet duidelijk gemaakt worden

welk materiaal verplicht is en wat niet, moeten ouders ook de kans krijgen om schoolboeken elders (goedkoper) aan te kopen en mogen kinderen zelf niet aangesproken worden op onbetaalde facturen.

7. Vorming leidt tot impact en nieuwe samenwerkingen

Ook in 2019 organiseerden we vanuit het Netwerk tegen Armoede heel wat interessante vormingsmomenten. Naar jaarlijkse gewoonte schreven zich een tiental geëngageerde mensen in voor de vijfdaagse basisvorming. Onder het mom van 'goed begonnen is half gewonnen' kregen ze een onderdompeling in de basisvaardigheden en -kennis rond het werken in een vereniging waar armen het woord nemen.

In januari nam een diverse groep van twaalf mensen deel aan de driedaagse vorming voor externen: Armoede inzicht... Samen met De Lage Drempel uit Mechelen werd de verdiepende kennismaking met de leefwereld van mensen in armoede vorm gegeven. Zoals ieder jaar kende de vorming een aantal uitvloeisels die tot een interessante nieuwe vormings-/sensibiliseringsactie uitmondde, zoals een vormings- en visietraject in de stad Dendermonde, een regionale samenwerking met een serviceclub,...

In 2019 gingen we op heel wat vormingsvragen in. Diegene die het meest in het oog sprong is misschien wel het vormingstraject bij VAD (Vlaams Expertisecentrum Alcohol en andere Drugs. Naast een inleiding in armoede begeleidden we een aantal werktafels om de organisatie op weg te zetten naar een grotere 'armoede-sensitiviteit'. Doorheen de vorming leerden we zelf ook een aantal zaken omtrent alcohol en drugsmisbruik bij mensen in armoede. Wist je dat het alcohol gebruik bij mensen in armoede lager is dan bij andere socio-economische groepen in onze samenleving? Het gebruik van neuroleptica, antidepressiva en andere voorgeschreven drugs ligt dan weer het hoogst bij mensen in armoede... De wisselwerking en samenwerking in voorbereiding van het traject zorgde voor een absolute meerwaarde en wederkerigheid in kennisdeling tussen VAD en NTA.

8. Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting

Cresc (vroeger Oases), het onderzoekscentrum rond armoede en sociale uitsluiting van de Universiteit Antwerpen, hecht veel belang aan de kennis en ervaring van mensen in armoede om het wetenschappelijk onderzoek te voeden. Daarom wordt het Netwerk tegen Armoede sinds enkele

jaren gevraagd om een bijdrage te leveren aan het alom gekende Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting. Thema in 2019 was duurzaamheid.

Wij gingen vanuit ons verzameld materiaal na wat duurzaamheid betekent in de strijd tegen armoede. We kwamen tot de conclusie dat armoedebestrijding pas duurzaam kan zijn als die sociale uitsluiting structureel terugdringt. Omdat zij de mensen in armoede van morgen dreigen te worden gingen we op zoek naar wat dat concreet betekent voor jongeren die in een kwetsbare positie leven. Drie grote uitdagingen komen op hen af, al van in hun jonge leven: onderwijs, wonen en werk.

Hoe kan het beleid gelijke kansen in het onderwijs versterken? Maar ook, wat is de rol scholen, directies en leerkrachten daarin? En, niet te vergeten, de clb's? Op welke drempels botsen jongeren als ze, eens meerderjarig op zoek moeten naar een eigen woonst? Velen flirtten met de dakloosheid of verliezen

effectief het dak boven hun hoofd. Dat kan verstrekken gevolgen hebben, ook en vooral op lange termijn.

En werk? De jobs, jobs, jobs- mantra van de ontslagnemende federale regering is al meermaals doorprikt. Kwetsbare jongeren komen, als ze al werk vinden, heel vaak in preciaire, tijdelijke jobs terecht waarmee ze financieel geen stap vooruit kunnen zetten.

Vanuit de kennis en ervaring van (jonge) mensen in armoede stellen we de problemen scherp, maar geven we ook aanbevelingen om de vicieuze cirkel van sociale uitsluiting te doorbreken. Het Jaarboek is nog steeds te downloaden via www.usab.be.

9. Jongerentraject

In augustus 2017 trokken we samen met de jongeren en jongerenwerkingen op weg rond het thema onderwijs. Het was een hobbelig maar spannend parcours waarbij we onderweg heel wat verborgen en nieuwe talenten ontdekten. Jongeren van Recht-Op, Betonne Jeugd, Centrum Kauwenberg, Jong Gent in Actie en Jakedoe engageerden zich 2 jaar lang om met

ons na te denken over de drempels die zij ervaren in onderwijs en oplossingen die ze daarvoor zien. Ze verwerkten die ervaringen op een creatieve manier in allerlei multimediatoepassingen, met hulp van Mooss vzw. We rondten het traject dit jaar af met een expo op de 17/10-actie van STA-AN, waar we in aanwezigheid van de jongeren aan een breed publiek de filmpjes, standpunten en foto's toonden die dit boeiende traject opleverde. Het was zo'n goede ervaring dat we er volgend jaar een staartje aan breien - maar daarover later meer!

10. 'Onderhandelen doe je zo !': Verenigingen bijten zich vast in lokaal beleid

Het Netwerk versterkt verenigingen in hun lokaal politiek werk. Mensen in armoede moeten kunnen participeren aan het lokaal sociaal beleid en impact hebben op de keuzes die schepenen en gemeenteraadsleden maken rond de werking van het OCMW, het brede armoedebeleid, de toegankelijkheid van de gemeentediensten, het lokale jeugdwerk, de hulverlening van de sociale diensten, de netwerken inzake vrijetijdsparticipatie, de sociale woonpolitiek,

Het lokaal bestuur heeft troeven om te werken aan een menswaardig bestaan en mensen met armoede-ervaring zijn hierbij de beste raadgevers. Onze verenigingen in armoede spelen een belangrijke signaalrol om te bewaken dat de inkanteling van het OCMW in de gemeente niet leidt tot een afzwakking, maar wel een versterking van het lokaal sociaal beleid. In tal van gemeenten leren onze VWAWN aan jeugdleiders, sportmonitoren, cultuurwerkers, bibliotheekmensen hoe ze kunnen bijdragen aan toegankelijke en betaalbare vrije tijd voor kwetsbare groepen.

In 2019 zette het Netwerk drie regionale vormingen op (Brussel, Gent, Hasselt) om de verenigingen te versterken in hun onderhandelingsvaardigheden, zodat zij nog meer als evenwaardige dialoogpartners kunnen functioneren in hun samenwerking met gemeente en OCMW.

Oprechte dank voor jullie engagement in 2019!
Maak van 2020 een even strijdbaar jaar.

Vlaanderen
verbeelding werkt

